

מצב ראשיהממשלה טוב, יותר טוב, מצויין — ועכשיו חד שיפור

הידועה פורסמה בעמוד הראשון של הארץ, במיסגרת שנועדה להבליט את חשיבותה הסנסציונית. וזו לשונה:

שיפור בתפקודו של בגין

חברי הממשלה ציינו אתמול את השיפור הברור שחל במצבו של ראש הממשלה ובכושר תפקודו. השרים התרשמו אתמול מחיוביותו של מר בגין שהתבטאה בדרך הבטחה והניחותה שבה ניהל את ישיבת הממשלה.

אילו קדמו לכך ימים של מחלה קשה של ראשיהממשלה, היתה ידועה זו מריבנות. אילו נתפרסם לפני כן כי ראש הממשלה, "אישו מתפקד", בצירוף הודעות רפואיות על מצבו החמור של מנחם בגין, היתה ידועה זו טבעית בהחלט. אולם שום דבר כזה לא קדם לפירסום. להיפך: כליהתיקשורת, והארץ ביניהם, העלו על נס את מצבבריאותו המצויין של ראשיהממשלה. רופאו של בגין הודיע בטלויזיה כי מצבו "תקין", אגמרי. מחלתה הלב שלו גרפאה כלי, והסכרת הקלה שלו אינה מפריעה אף היא.

רק העולם הזה המרושע פירסם ידיעות על כך שראשיהממשלה אינו "מתפקד". עיתונים בבריטניה ובארצותהברית הסיימו על כך, ופירסמו ידיעות שונות על מצבבריאותו הלקוי, שהוכחו מייד ומכילוכל על-ידי משרד ראשיהממשלה ורופאיו.

אם כן, מדוע ראו חברי הממשלה צורך לציין במיוחד כי "חל שיפור" בכושר תפקודו? מדוע הופתעו עלידי ראשי הממשלה, כאשר ניהל את הישיבה השבועית "בדרך בטוחה ונינוחה"? מובן היה כי "ההן" כולל את ה"לאו". המצב הרגיל של ראשיהממשלה הוא כיום, לדעתם החשאית של השרים ושל העיתונאים, מצב של אי-תפקוד. משום כך, כאשר נראה כי הוא מתפקד בישיבה אחת, נראה הדבר כחיובי. הראוי לציין מיוחד, במיסגרת העמוד הראשון.

פרשות

הבטחה של הקג"ב

האם טורפו שיתורו? שה אנאטולי שצ'ראנסקי ביגלד פירסום חפריאחריות?

האם ניתן היה למנוע את העמדתו ל-מישפט של אנאטולי שצ'ראנסקי? השבוע, כאשר הציבור בעולם וב ישראל עקב בחזרה גוברת אחרי מישפטו של הצעיר היהודי במוסקבה, שהואשם בכגני דה חמורה, הושמעה שאלה זו בחזרי חדרים בחריפות.

פסוק המכתבה: במשך כמה חודשים לפני מאסרו, כבר עמד שצ'ראנסקי במרכז ההתענינות. הוא קיבל עיתונאים מערביים, העניק להם ראיונות, דיווח על מימיות השליטון הסובייטי המבקש להתנכל לו. כל אותו זמן היה עדיין חופשי. גם אחרי שנעצרו כמה משותפיו הליברליים, ונודע ברבים כי לוחצים עליהם להעיד נגדו, עדיין היה שצ'ראנסקי חופשי ודיבר עם ורים. לבסוף, אחרי מישפט ממושך ומור, נאסר ונודע על הכוונה להעמידו לדין.

גם אז היתה קיימת תיקוה רבה שישוחרר. רפי במהלך המשאיותהמתן החשאי על חי-לוס אסירים בין המערב והמזרח, שבו השתתף גם נציגו של חי"כ שמאל פלאטוריין, הוכרז שמו.

בצד הסובייטי השתתף במשאיותהמתן זה עורך-הדין המיוחדגרגמיר וולפגאנג פוגל. בשיא המשאיותהמתן כתב פוגל מיכתבו היכול להיחשב כהבטחה בלתיירשמית.

מפגינים ניצה בן-שלמה, יוהר בן-שלמה ויאיר בינה

במיכתב זה כתב הפרקליט הקומוניסטי: אם חילופי-האסירים (של ישראלי במוזאמר ביק, סטודנט אמריקאי בגרמניה המזרחית) ומרגל סובייטי בארצות-הברית) ייצאו-לפועל בצורה משיב-הרצון, קיים סיכוי לספל גם בעניין שצ'ראנסקי (ראה גליון 26), בן למישפחה מסורתית, שבא ב-לויית אשתו, ענת, להפגנת השמיניסי-טיות, שנערכה ביום השישי בשערי בקו"ם (בסיס קליטה ומיון). תני הוא סטודנט, שנה ב', להנדסה כימית ותכסטיל בתל-אביב. זה עתה היו לו שלוש בחינות, שאותן פיספס בשל שרות-מילואים של 50 יום. אבל הוא אינו מקטר: "אצלנו, בבית, כולם שרתו בצבא — אחי, עמי, השתחרר רק השבוע מחובה, ויש לי אחות ששחררה מסיבות בריאותיות. עשו לה ניתוח לב פתוח, ולמרות שהתדפקה על כל הדלתות וביקרה שיש לעשות לפחות שרות לאומי, לא היו מוכנים לקבלה."

ענת בת ה-24 עושה את המ"א במינהל שרותי רווחה, ובתור שכזו, היא מכירה היטב את בעיית חוסר הידיים-העובדות. "הנה, רק אתמול, למשל, דיברתי עם מנהלת מעון ויצו בכפר-שלם, שאמרה שאילו היו באות אליה בנות לשנתיים, ולא רק סטודנטיות מתנדבות, היתה זו הקלה עצומה." מילבד הלימודים והעליה על הבריאה-דוח אהבת ענת גם פיסול ועבודות-יד. להפגנה באה בשימלת בטיק, שעשתה ב-עצמה. "אבל עכשיו אין לי אפילו זמן לגשת לבחינות באוניברסיטה, ואני רק מקווה שהמרצים יבינו את חשיבות ה-מאבק, ולא יכעסו."

"לא הייתי זונה." בין הבולטות שבי מפגינות היתה דווקא סבתא, שהגיפה שלט גדול, שחיברה בעצמה: "סבתא! התנדבתי גם את למילואים. לפקודה תמיד אנחנו. מה עם המשתמטות?" "כן, אני באמת סבתא לחמישה, אבל גם אני שירתתי בצבא." אמרה ריבקה דוויץ, בת ה-57, שבאה עם בתה, אורנה, להפגנה.

"אני חושבת שאי-אפשר רק לקבל, צריך גם לתת, ומה שקורה עכשיו זה, שקר לפי יכולתך, כשהבנות המצהירות פושרות אחרי-כך את בגדיהן ועולות על החוף בביקיני." ריבקה נולדה בזיכרון-יעקב. "אצלנו בבית היו כולם בהגנה. בגיל 15 עברתי עם מישפחתי למושב בן-שמון, ואצלנו בחצר היתה התקודה של ההגנה. הבורחים היו באים לשמור שם, וכך גם הכרתי את בעלי. אחרי-כך שירתתי בצבא הבריטי, במצריים, עם עזר וייצמן, ולא הייתי זונה שם. בתי הגדולה נולדה במילחמת-העצמאות. לכן קראנו לה עתירה. כלומר — הזמן שבו נתן לנו אלוהים את המדינה." להפגנה באה ריבקה לבושה כאחת הצעירות, בהצאית-מידי מודרנית ומיטפתת אדומה. גם רוחה צעירה: "אני מוכנה להיות ללכת למילואים במקום הבת שלי. למה שניא תהרוס את כל החיים שלה בצבא? היא עוד צריכה להקים לה בית וללמוד!"

"למה לי להתגייס?" את בני המין הגברי ייצג יאיר בינה (34), נשוי ואב לשניים. יאיר, בן קבוצת חולדה, הסתובב בין המפגינות בחולצה משובצת ובמכנסיים קצרים, וניסה לעזור, כמיטב יכולתו, הן בהחממות והן בהתרמות. "אני מורה לחשמל ומחנך בכיתות ט', ו' וי"א באורט רמת-גן. כמורה, שמחנך לאזרחות טובה, אני גאה בבנות שלנו. הן עוד תגענה רחוק. "בנון," אמר יאיר, "שיש מקום להתרשבות בכנות הדתיות. אבל במיקרה הייתי נוכח בשיחה בין שתי בנות הדתיות, כשהאחת אמרה: 'מה את אומרת, כדאי לי להתגייס לצבא בשבוע הבא?' והשנייה ענתה לה: 'למה לי להתגייס, כשאני יכולה לעבוד ולהרוויח כסף?' זה הגדיש את הסאה, והחלטתי לבוא להפגנה ולומר דברים."

"זונות" ברבנות הראשית. למר-בית הפלא היתה בהפגנה גם אחת שבאה למחות על שיחרורה ממילואים. ניצה בן-שלמה, בת 25, שירתה בצבא ככתבת של במחנה ג'נו"ע. היא שוחררה ממילואים (המשך בעמוד 32)

In dem sehr komplizierten und schwierigen Fall Shecharansky ist im Augenblick eine Entscheidung nicht möglich. Ich werde aber weiterhin sehr bemüht sein und bin der Meinung, daß sich eine Einigung in der ersterwähnten Angelegenheit auf ähnliche Engagements gut auswirken könnte. Mit vorzüglicher Hochachtung

הקטע במיכתב פוגל על שצ'ראנסקי

"באתי להפגנה," אמר תני, "כי אני חושב שלכל מי שיש לו זכויות יש לו גם חובות. אינני מסכים שענת, אשתי, תלך למילואים, ומישהי אחרת תלמד על חשבונה." ג'יינג'ית בשימלת בטיק, אשתו, ענת, שבלטה בקומתה הגבוהה ושערה הג'ינג'י, שוחררה לפני שנה ממילואים. להפגנה באה "בתור אזרחית שאיכפת לה". "הייתי בין הוגי-הרעיון," היא מספרת. "אחרי ששמענו על החוק החדש ברדיו התארגנו, אני ועוד כמה סטודנטים. נוספו אלינו שמיניסטריות ואזרחים, שרצו להצטרף למאבק. בשבוע שערך התכנסנו והחלטנו, שבמקום שיהיו כל מיני קבוצות שנאבקות, יהיה גוף אחד. מישהו זרק פיתאום את השם 'אל"ף' (אזרחים לוחמים בפטרון) ואז הצבנו לעצמנו כמה עקרונות."

- חובות כל מחויבות-הגיוס לשרת שנתיים.
- הקמת ועדות-הסמכה מיוחדות, שי יבדקו מי באמת דתיה ומי מתחזה, והי דתיות תחוייבנה ללכת לשרות לאומי.
- עד ששני דברים אלה לא יקויימו, ידאגו חברי הקבוצה שהמשתמטות לא תתקבלנה למוסדות עבודה ולאוניברסיטאות.

הקטע אומר: "בעניינו המסובך וה' קשה מאד של שצ'ראנסקי, אין ברגע זה אפשרות להחלטה. אולם גם להבא אפעל בעניין זה הרבה, ודעתי היא שהסכסוך בעניין הראשון (חילופי האסירים) יוכל ל-השפיע לטובה על הסכסוך דומים."

בלתי-צפוי. בעיתוני העולם פורסם בהרבה כי מתנהל משאיותהמתן דומה גם לגבי שצ'ראנסקי. פירסום זה נגד את כללי המישחק, ואין ספק שהוא הרגיו את הסובייטים. עורך-הדין פוגל אף העיר על כך במיכתב ששלח לשמואל פלאטוריין, שבו ציין כי "יודע ברבים כי יש להרחיק את פעילותו מכל טיפול פומבי, עד כמה שאפשר, כי אחת לא אוכל להשיג דבר" (העולם הזה 2131). הרמו היה ברור: פוגל רמז בעדינות כי פלאטוריין הוא שגרם את הפירסום. מתוך יצרה-הפירסומת חסריהמעצורים שלו, ושכך טיפד עיסקה שהיתה אפשרית. הסובל היחידי מכך היה אנאטולי שצ'ראנסקי.

עניין שר יוקרה. השבוע התגייסה ממשלת ישראל והפעילה את המכונה העיר למית של העמולה היהודית. הדבר היה דרוש, כדי להעניק לשצ'ראנסקי כל הגנה אפשרית, אך ברור כי מוטב היה למנוע את המישפט ולהשיג את שיתורו, לפני שהממשלה הסובייטית עירבבה את יוקרתה בפרשה זו. עד כי קשה לה להיסוג.

ביטחון

מי הן הזונות?

"תתפלאו מה שבני 18 וכמה חברים יודעים קעשות במדינה!" אימרת ניצה בת ה-25 "אמי היא בתו של רב. אבל גם היא בעד גיוס כל הדתיות!" אמר תני פירסט